

Förbandsbesöksrapport Norrbottens regemente I 19

Torsdag den 19 oktober

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspliktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntrar vi även andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden.

Innehållet i rapporten har kommunicerats med berört förband, som har lämnat synpunkter på dess innehåll. Den utgör också en dialog med besökt förband, som får möjlighet att åtgärda fel och brister som följs upp under ett andra besök. Därefter kommer rapporten att delges berörd LMA via Pliktrådet, samt relevanta funktioner inom Försvarsmakten. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges media, riksdagen och Regeringskansliet. Rapporten reflekterar Pliktrådets syn på verksamheten.

Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar under kvartal två.

Pliktrådets besökare:

Yasmine Malla

Sigge Lagerqvist

Information om förbandet

Bodens garnison består av två regementen; Bodens artilleriregemente A 8 samt Norrbottens regemente I 19. På garnisonen delas funktioner som FörsA, matsal samt gym. I 19 har fem utbildande kompanier: Stridsvagn; 2. PSK, Liv, Stab-understöd och trosskompaniet där totalt 417 soldater utbildas.

Sammanfattning av rapporten

Pliktrådets huvudsakliga erfarenheter från besöket har kommunicerats till I 19. Pliktrådet önskar att I 19:

- tidigarelägger utbildningen för förtroendevalda så att den infaller tätare inpå valen. Vid Pliktrådets besök varierade det mellan kompanierna om de förtroendevalda hade fått en utbildning i sin roll som förtroendevalda eller ej. En bataljonsgemensam utbildning var planerad v 46, vilket Pliktrådet och förbandet var eniga om var för sent.
- fortsätter med upplägget på plutonsbefälskolan. De värnpliktiga upplever att övergången för PB eleverna till sina ordinarie plutoner har fungerat bra.
- Ser över möjligheter att förbättra matsituationen för de värnpliktiga. I 19 och A 8 delar matsal vilket leder till långa köer. Därutöver har köket i matsalen renoverats under ett års tid. Värnpliktiga vittnar om att de ibland inte äter då det är långa köer och att det inte alltid finns mat kvar till de som är sist.
- Ser över resmöjligheterna för värnpliktiga med långa resvägar och säkerställer 36 timmar i hemmet samt förarvila för de som berörs.

Punkterna kommer att följas upp under andra besöket.

Arbetsmiljö & säkerhet

De förtroendevalda skyddsassistenterna hade ännu inte fått en utbildning vid Pliktrådets besök som skedde tio veckor in i utbildningen. PB eleverna som varit inne sedan mars hade dock alla fått skyddsassistentutbildning. Skyddsassistenterna är en tillgång för förbandet då de med en annan synvinkel kan hjälpa befälen att säkerställa verksamhetssäkerheten.

En del värnpliktiga har inte tilldelats känga 90. I klimatet som råder i Boden är det ett stort problem, enligt förbandets försvarshälsa. Känga 90 har ersatts med ökenkänga samt djungelkänga.

Försvarshälsan

Försvarshälsan upplever att samarbetet mellan kompanisjuksköterskorna och befälslagen är fungerande och att de får gehör för eventuella begränsningar i tjänstbarhet som de tilldelar värnpliktiga. I 19 har två kompanisjuksköterskor som delar på kompanierna och två värnpliktskonsulenter som nyligen anställts. De upplever att de värnpliktiga hittar till dem när det finns behov och att de försöker vara ute i verksamheten så mycket som möjligt.

Försvarshälsan nämner att de under sommaren har haft fem fall av rosfeber bland de värnpliktiga. Försvarshälsan har inte kunnat härleda utbrotten till skavsår, vilket annars är en vanlig orsak. Försvarshälsan flaggade innan inryck för riskerna med de användning av djungel- och ökenkängor.

Fysisk belastning

Försvarshälsan upplever att de i år lyckats med belastningstrappan och att mycket beror på att befälen har förstått nödvändigheten.

Psykisk hälsa

Förbandet upplever att antalet fall av psykisk ohälsa ökat. Förbandet har inte spekulerat i varför det blivit så eller reflekterat över hur verksamheten bedrivs. Istället för de ett resonemang om samhället i stort och den psykiska hälsan hos ungdomar. Pliktrådet anser att det är viktigt att utvärdera utbildningen tillsammans med de värnpliktiga för att säkerställa att utbildningen inte har en negativ påverkan på de värnpliktigas mentala hälsa.

På förbandet finns två värnpliktkonsulenter som de värnpliktiga har tillgång till. De värnpliktiga vet var de finns men vissa upplever svårigheter i att få telefonnummer till dem. Pliktrådet föreslog att konsulenternas telefonnummer skulle anslås i kasernerna. Enligt försvarshälsan har antalet avbrott på grund av psykisk ohälsa ökat från föregående år.

Attityder & jargong

Det finns en rivalitet mellan I 19 och A 8, men de förtroendevalda ser inte att rivaliteten är negativ. De upplever dock att vissa befäl spär på rivaliteten med onödiga kommentarer. Pliktrådet uppmanade de förtroendevalda att lyfta samtalsämnet vid plutonens timme och fånga upp sådana kommentarer tidigt. Vi uppmanade även de förtroendevalda att ta kontakt med de förtroendevalda på A 8 för att se till att jargong och rivalitet hålls på en sund nivå.

Pliktrådet uppmärksammade den goda jargongen mellan soldater/gruppchefer och PB-elever. I 19 utbildar 15-månaders med förstegsinryck i mars åt sig själva samt till I 13 och I 21. Förbandet har lyckats väl med sammanstrålningen av befälselever, gruppchefer och soldater. PB eleverna var nöjda med sin utbildning och sina befäl.

Avbruten utbildning

Vid tidpunkten för besöket hade 5 % avbrutit utbildningen. Förbandet nämner att antalet avrustningar på grund av psykisk ohälsa har ökat.

Boendemiljö & vistelseutrymmen

De värnpliktiga huserar i fyra kaserner varav Pliktrådet fick se ett. Det bor cirka 15 personer i varje logement och skåpen får plats med den militära materielen och civila. Pliktrådet kan inte uttala sig om övriga kaserner då vi endast besökte ett. Det har inte framkommit att det skulle vara några problem med övriga kaserner.

Sedan inryck har det varit långa köer i matsalen på grund av renovering av köket.

Materiel & personlig utrustning

Likt hos övriga förband råder materielbrist på I 19. Det rör främst kängor, bärsäck 12, skyddsglasögon och regnställ. Förbandet har under detta inryck tvingats dela ut både djungelkänga och ökenkänga då det saknas storlekar på känga 90.

Istället för bärsäck 12 har värnpliktiga fått ut två extra persedelpåsar. Det är ett otympligt sätt att bära packningen. Dessutom tar det längre tid att packa vilket innebär längre förberedelsestider. Efter återkoppling med förtroendevalda är deras uppfattning att alla v 46 fått ut en bärsäck 12.

Skyddsglasögon 07 har delats ut till värnpliktiga med behov av synkorrektion eftersom syninsatserna inte passar andra skyddsglasögon. De värnpliktiga ifrågasätter funktionsdugligheten hos skyddsglasögon 07 då de är repiga. Resterande delen av kullen har fått ut 08 som sitter tätt mot ansiktet och snabbt immar igen vilket är en risk för verksamhetssäkerheten då de bland annat inte ser vad de skjuter på.

Regnställ har prioriterats till fordonsbesättningar som under sin befattningsutbildning har behov av de för att spola fordonen och för övriga ersatts med skalplagg. Förbundet skall vid Pliktrådets besök ha mottagit regnställ från Försvarmaktens centrallager som skulle hämtas ut veckan därpå.

Pliktrådet informerade förbundet om att brukarutbildningen finns för kroppsskydd 23 D, Pliktrådets uppfattning är att den är genomförd vid I 19.

Medinflytande

LMA (lokalt medinflytandeansvarig) har gett kompanicheferna i uppgift att utbilda de förtroendevalda och en gemensam utbildning är inplanerad v 45 för alla förtroendevalda. Vid samtal med de förtroendevalda är hälften osäkra på vad uppdraget innebär och önskar förtydligande. Då utbildningsståndpunkten på befälen på de olika kompanierna varierar bör man utvärdera omfördelningen av uppgiften att utbilda de förtroendevalda samt vidareutbilda befälen i medinflytande. Pliktrådet tog upp att den gemensamma förtroendevaldsutbildningen infaller för sent vilket LMA var medveten om och tog med som förbättringspunkt till nästa år.

Medinflytandet på plutonsnivå har fungerat bra på alla kompanier enligt de förtroendevalda. Dock fungerar det mindre bra på kompaninivå. Alla har valt förtroendevalda på pluton dock inte på kompani. Då det inte ännu finns förtroendevalda på kompani innebär det att de inte haft kompaninämnad 10 veckor in på utbildningen, vilket enligt Försvarmaktens föreskrifter (FFS 2020:01) om medinflytande för totalförsvarspliktiga 2.kap §14 skall hållas en gång per månad. Pliktrådet önskar förbundet att välja kompaniförtroendevalda snarast möjliga.

På förbundet finns det drivna förtroendevalda vilket är en resurs för förbundet som Pliktrådet anser inte används till sin fulla potential. Genom att ge de förtroendevalda en utbildning kan man tillsammans utveckla verksamheten.

Meningsfull utbildning

Den begränsning som förbundet har är befälsbrist. Då man har värnpliktiga inne året om är antalet befäl som kan ha PB eleverna under sommaren en begränsning. Det har inneburit att man inte kunnat fullt utbilda det tidiga inrycket fullt ut i sina befattningar innan det stora inrycket kom. Det innebär att man inte kan nyttja befälselevernas roll fullt ut.

I övrigt uppmärksammades inga andra problem avseende meningsfull utbildning för Pliktrådet.

Information & mönstring

Värnpliktiga på förbundet såväl som officerare påpekar att ett antal värnpliktiga skrivits in mot befattningar med körkortskrav medan individen de facto saknar körkort. Det har resulterat i att de fått byta befattningar på värnpliktiga ett flertal gånger. På förbundet handlade det främst om

sjukvårdssoldater som använder bandvagn som transport. Pliktrådet kommer ta med sig detta till möte med Plikt- och Prövningsverket.

Meningsfull fritid

Då de värnpliktiga utbildas på fem olika kompanier med många befattningslinjer är det svårt att skapa sig en uppfattning om de värnpliktigas fritid. Vid samtal med de förtroendevalda har inga särskilda problem lyfts. Det som går att konstatera är att Bodens centrum ligger inom gångavstånd från förbandet och att bussar går utanför grindarna. Soldathemmet ligger intill regementet och har generösa öppettider.

Resor

De värnpliktiga uttrycker att resorna är ett stressmoment, vilket är gemensamt för både A 8 och I 19. Många har låga resor och man konkurrerar med civilbefolkningen om platser på tåg och flyg. Det framkommer att flertalet värnpliktiga inte fått 36 h i hemmet vid ett antal tillfällen. De värnpliktiga berättade att de har försökt ha en dialog med adjutanten på berört kompani men att frustration uppstår mellan berörda parter. De värnpliktiga vågar inte fråga på nytt när samma problem förkommer flertalet gånger för de upplever att det omhändertas temporärt men inte löser problemet på längre sikt. Pliktrådet föreslog att resvägarna ses över med berörda individer för att effektivisera deras resor, men även att möjligheten till en annan rytm än tio dagars tjänst och fyra dagar hemma undersöks. Då Pliktrådet endast fick träffa en kompanichef var det svårt att bygga en uppfattning om hur förbandet arbetar för att lösa problemet.

Soldathem

I 19 och A 8 delar soldathemmet Bodens soldathem O2. Det ligger utanför grindarna och är en fristående villa med gemensamma lokaler, spelrum, TV rum och snart även ett musikrum. Det ligger 500 meter från de värnpliktigas kaserner och har generösa öppettider, 08 – 22. Soldathemmet är öppet för allmänheten med begränsning till kafeterian och butiken. Under besöket träffade vi soldathemsföreståndaren. Diskussionen gick kring verksamheten på soldathemmet. Utöver det diskuterade vi rollen som soldathemsföreståndare, att de kan vara ett stöd till de värnpliktiga som eventuellt har en barkund i det militära men nu är civil och därför kanske lättare att öppna sig för. Pliktrådet hänvisade de förtroendevalda till att samarbeta med föreståndaren under året.

Övrigt

Matsalen har under ett års tid renoverats och det tillfälliga köket har flyttades till en annan lokal. Det har inneburit att maten har behövt transporteras mellan byggnaderna. I 19 och A 8 delar matsal vilket leder till långa köer när alla värnpliktiga bedriver kaserntjänst och inte äter isolerad mat. Värnpliktiga vittnar om långa köer där man väljer att "hoppa" olika måltider med anledning av långa köer. Värnpliktiga nämner att de upplever portionerna som för små och att om man kommer sist är maten slut. Förbandets åtgärder har varit införda slottider, vilket fungerat i viss utsträckning. Förbandet samt de värnpliktiga upplever dock att det är ett kvarstående uppföljningsbehov samt att vidare åtgärder behöver vidtas.

Informationsspridningen till de värnpliktiga är begränsad vilket väcker frustration hos de värnpliktiga. De förtroendevalda uttrycker en frustration kring den begränsade informationen de får av sina befäl när man byter skede i utbildningen till befattningsutbildning. De förtroendevalda upplever att befälen inte nyttjar plutonens timme till att sända viktig information som gäller alla och att det missgynnar de som är på andra befattningslinjer. Ett exempel är att de förtroendevalda på Stab- och trosskompaniet inte fick reda på att de skulle närvara på lunch med Pliktrådet och därefter på

genomgång först tre minuter innan. Plikträdet uppmanade de förtroendevalda att fortsätta lyfta problemet och att förbundet samverkar mellan befattningstäerna i större utsträckning.

I år ryckte de värnpliktiga på I 19 och A 8 in på samma dag vilket innebar högt tryck på bland annat förrådet. Den gemensamma inrycks dagen resulterade i att stora delar värnpliktiga inte tilldelats rätt materiel eller ingen alls. Många timmer fick läggas på inventering och de värnpliktiga upplevde det hela som rörigt och stressigt. Det är utvärderat och cheferna för respektive regemente skall ha bett om ursäkt.

Avslutning

Plikträdet avser att följa upp de förbättringspunkter som nämns i rapporten under nästa besök. Plikträdet tackar de förtroendevalda på Norrbottens regemente för ett bra samtal samt Norrbottens regementes ledning för en bra dialog och ett givande besök!

Yasmine Malla

Förbandsansvarig I 19

070-848 61 29

yasmine.malla@pliktradet.se